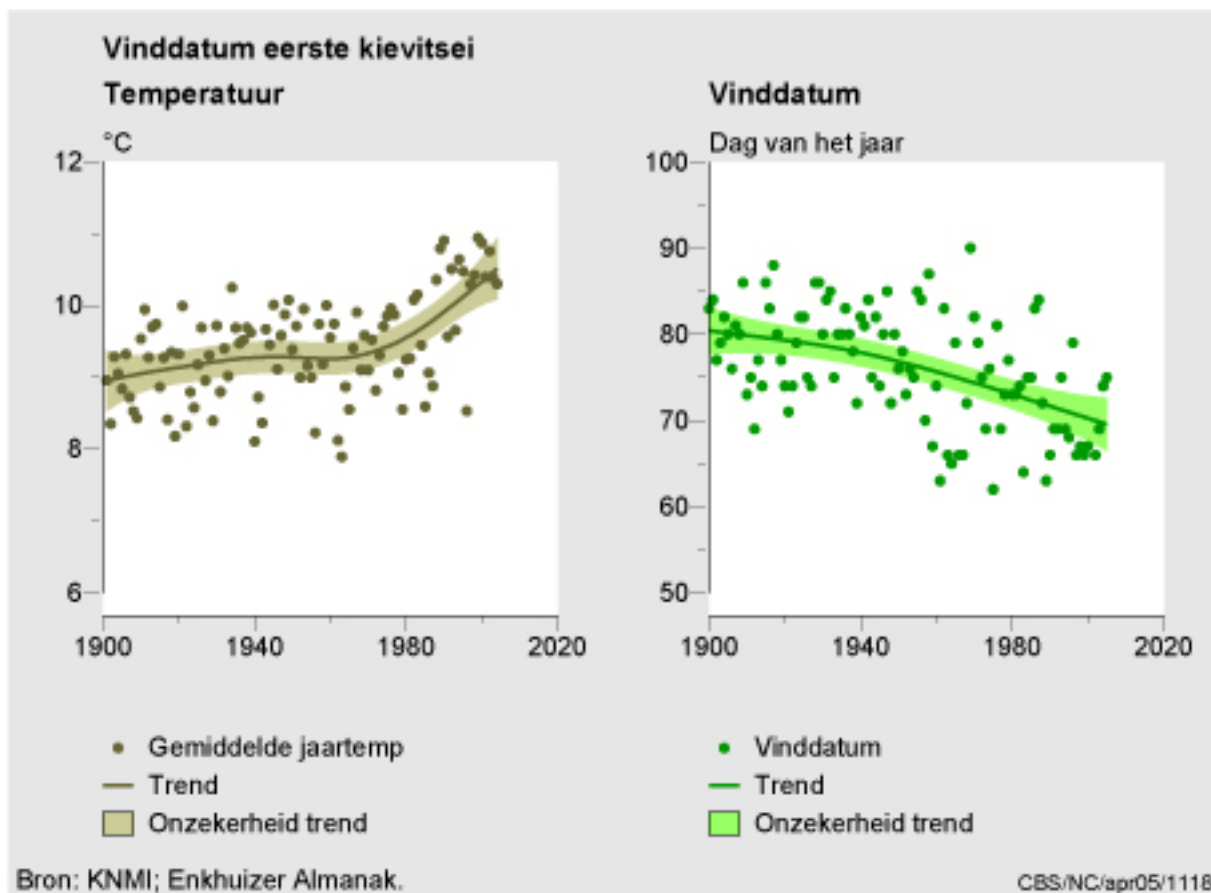

Vinddatum eerste kievitse

Indicator | 22 augustus 2005

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

Het eerste kievitse is de afgelopen honderd jaar steeds vroeger in het jaar gevonden. Aanvankelijk kwam dat door intensivering van de landbouw, tegenwoordig ligt dat aan de klimaatsverandering.

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xls\)](#) [3]

Ontwikkeling

Het eerste kievitse wordt steeds vroeger in het jaar gevonden (rechter figuur). Dat wijst erop dat kieviten steeds eerder in het voorjaar zijn gaan broeden. Tot ongeveer 1970 kwam dat vooral door de verhoging van de mestgift op grasland en door ontwatering, waardoor de bodemprocessen eerder op gang kwamen en het gras sneller groeide. De kieviten hebben zich hieraan aangepast door eerder te gaan broeden (Beintema et al., 1985, 1995).

De vervroeging van de eileg na 1970 komt waarschijnlijk door het warmer worden van het klimaat. Na 1970 is de gemiddelde temperatuur in ons land sneller gaan stijgen (linker figuur). Door de hogere temperaturen komt het groeiseizoen nog eerder op gang en vinden de kieviten eerder voedsel en dekking in de weilanden.

De vervroeging van de vinddatum van het eerste kievitse komt overeen met eerder onderzoek naar de vervroeging van de ringdatum van kievitskuikens. Daaruit kwam overigens naar voren dat de vervroeging van de gemiddelde datum van de legpiek nog sterker is dan van de vinddatum van het

eerste kievitsei.

Referenties

- Anoniem (2004). Vinddata en plaatsen van het eerste kievitsei sinds 1900. Enkhuizer Almanak
- Beintema, A.J., R.J. Beintema-Hietbrink en G.J.D.M. Müskens (1985). A shift in the timing of breeding in meadow birds. *Ardea* 73(1), 83-89.
- Beintema, A., O. Moedt en D. Ellinger (1995). Ecologische atlas van de Nederlandse weidevogels. Haarlem.
- Kruk, M. (1992). De vinddatum van het eerste kievitsei in de loop der jaren en in relatie tot de wintertemperatuur. *Vanellus XLV* (4), 92-96
- Visser, H. (2004). Estimation and detection of flexible trends. *Atm. Environment* 38, 4135-4145.
- Visser, H. (2005). The significance of climate change in the Netherlands. RIVM rapport 550002007/2005.

Technische toelichting

Technische toelichting

De gegevens over de vinddatum van het eerste kievitsei zijn afkomstig uit de Enkhuizer Almanak. Het jaar 2001 is niet in de berekening betrokken, omdat er uit dat jaar vanwege de MKZ crisis geen datum bekend is. De stippen in beide figuren zijn de meetwaarden. Door deze meetwaarden is met behulp van het programma TrendSpotter (Visser 2004) een flexibele trend berekend (de doorgetrokken lijn). Het gekleurde vlak geeft het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn aan. Het zoeken en rapen van kievitseieren is aan een aantal regels gebonden. Tussen 1 maart en 9 april kan de Minister een periode vaststellen, waarbinnen de provincies ontheffing van het verbod van het rapen van de eieren kunnen verlenen. Alleen de provincie Friesland maakte tot kort geleden van deze mogelijkheid gebruik. In 2005 is het rapen van kievitseieren echter ook in Friesland verboden vanwege een uitspraak van de rechtbank in Leeuwarden. Een verbod op het rapen beïnvloedt overigens niet de vinddatum van het eerste kievitsei, omdat er wel gezocht mag worden. In de loop der jaren wordt er steeds meer buiten Friesland naar het eerste kievitsei gezocht. Dat zou op zichzelf ook al tot een eerdere vinddatum kunnen leiden, omdat Friesland een van de koudere provincies is. Maar de vervroeging is ook nog aantoonbaar als alleen op de Friese eieren wordt gelet.

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2005). [Vinddatum eerste kievitsei](#) [4] (indicator 1118, versie 02 , 22 augustus 2005). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl111802>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1118> [2]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1118_001x_clo_02_nl.jpg [3]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1118-001x-clo-02-nl.xls> [4]
<https://www.clo.nl/indicatoren/nl111802>